

Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Tehtävä 1

Mitä eroa on seuraavilla käsitteillä:

a) islamilaiset modernistit/islamilaiset fundamentalistit

- Islamilaiset modernistit edustivat uudistusmielistä liikettä, jotka halusivat kuroa kiinni Euroopan etumatkan taloudessa, mutta eivät halunneet luopua islamista.
- Islamilaiset fundamentalistit edustavat uskonnollista ääriliikettä, joka vaatii tulkitsemaan koraania kirjallisesti.

b) sunnimuslimit/shiimuslimit.

- Sunnit on islamilaisen maailman enemmistö, joka pitää Muhammedin oikeana seuraajana Abu Bakria.
- Shiit on vähemmistö, joka pitää Muhammedin oikeana seuraajana hänen serkkuaan Alia.

Tehtävä 2

Miten öljy on vaikuttanut Lähi-idän historiaan?

- Alue on ollut maailman merkittävin öljyntuotantoalue. Öljyn merkitys kasvoi 1900-luvun alussa ja öljyvarojen hallinnasta on käyty useita sotia.
- Siirtomaavallat Iso-Britannia ja Ranska jakoivat ensimmäisen maailmansodan aikana öljymaa Irakin valtapiireihin, mutta maailmansodan jälkeen se jäi pelkästään brittien hallintaan.
- Sodan jälkeen öljymarkkinoille syntyi öljykartelleja, kun esim. yhdysvaltalaiset yritykset alkoivat kiinnostua Lähi-idän öljystä. (Mobil, Texaco ja Shell).
- Öljyntuottajamaiden järjestö Opec perustettiin 1960-luvulla öljy-yhtiöiden vastavoimaksi.
- Irak hyökkäsi ensin Kuwaitiin ainakin osittain maan öljykenttien vuoksi. Saddam Hussein olisi halunnut nostaa öljyn hintaa ja käyttää sen myymisestä saadut tulot maansa jälleenrakentamiseen. Irania vastaan käyty sota oli köyhdyttänyt Irakia pahasti. Länsimaat ja Yhdysvallat pelkäsivät Irakin ottavan haltuunsa maailman tärkeimmät öljyntuotantoalueet. YK:n tuella Irakia vastaan koottiin laaja kansainvälinen liittoutuma, jonka johdossa oli Yhdysvallat.
- Jälkikäteen Persianlahden sodan motiivina on pidetty nimenomaan öljyä. Myös Yhdysvaltojen hyökkäyksen Irakiin (2003) taustalla oli öljy. Sodan jälkeen Irakin solmimat sopimukset öljy-yhtiöiden kanssa purettiin ja uudet sopimukset tehtiin pääosin amerikkalaisten ja englantilaisten öljy-yhtiöiden kanssa.

Tehtävä 3

a) Miten muut valtiot ovat sekaantuneet Afganistanin tilanteeseen viime vuosikymmeninä?

- Neuvostoliitto miehitti maata vuosina 1979-89. NL:a vastaan taistelleet muslimijoukot saivat rahaa ja aseita USA:lta.
- USA ja sen liittolaiset hyökkäsivät maahan 2001 seurauksena WTC-iskuista (2001). Taliban-hallinto kukistui.

b) Pohdi, kannattiko sekaantuminen.

Kannatti:

- Ääri-islamilainen Taleban syöstiin vallasta. Tämä vapautti afganistanilaisten elämää, erityisesti naisten, jotka olivat joutuneet elämään tiukan sharia-lain mukaan. Talebanin kukistuminen helpotti myös huumeviljelyn vastaista taistelua.

Ei kannattanut:

- Taliban ei kukistunut kokonaan. Afganistan ajautui sekasortoiseen tilanteeseen, jossa turvallisuus erityisesti suurten kaupunkien ulkopuolella on ollut heikko.
- Naton johtamat kansainväliset kriisinhallintajoukot jäivät ylläpitämään rauhaa. Ne päättivät lopulta vetäytyä maasta 2021 kun USA oli päässyt Talibanin kanssa sopimukseen vetäytymisen ehdoista.
- 20 vuoden sotilasoperaatio on tullut erittäin inhimillisesti ja taloudellisesti katsottuna erittäin kalliiksi ja on mahdollista, että joukkojen vetäytymisen jälkeen Afganistan palaa samanlaisen Taliban-hallinnon alle kuin ennen operaatiota.

Tehtävä 4

Ota kantaa väitteeseen: arabikevät epäonnistui.

Vastaan:

- Monet itsevaltaisesti vuosikymmenet vallassa olleet hallitsijat syöstiin vallasta.
- Tapahtumasarja osoitti todeksi demokratian pohjimmaisen ajatuksen, että valta kuuluu kansalle.
- Tapahtuma saattoi lisätä valtaan jääneiden diktaattorien kiinnostusta kansansa hyvinvointiin ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen.

Puolesta:

- Itsevaltaisten järjestelmien tilalle ei kyetty muodostamaan demokraattista hallintoa. Moni maa ajautui sekasortoon ja sisällissotaan.
- Eri osapuolten taistelu vallasta on estänyt yhteiskunnallisten uudistusten toteuttamista.
- Pahin tilanne on ollut Syyriassa. Se ajautui veriseen sisällissotaan, johon myös muut maat, kuten Yhdysvallat ja Venäjä, ovat osallistuneet.
- Sisällissota on johtanut humanitaariseen kriisiin ja miljoonien syyrialaistaisten pakenemiseen maasta. Syyrian infrastruktuuri ja yhteiskunta ovat niin heikossa kunnossa, että jälleenrakennus tulee kestämään kauan ja maksamaan paljon.

Tehtävä 5

Tee käsittekartta Syyrian sisällissodasta.

Näkökulmia

Syyt

- talousongelmat
- korruptio
- itsevaltius
- kuivuus (ilmastonmuutos)
- arabikevään kansannousujen esimerkki

Osapuolet

- presidentti al-Assad ja hänen hallintonsa (shiijoja)
 - shiiaenemmistöisen Iranin tuki
 - Venäjän tuki (Syyria oli NL:n liittolainen)
- kapinalliset (sunneja)
 - sunnienemmistöisen Saudi-Arabian tuki
 - USA:n tuki
- muita osapuolia
 - kurdit
 - Turkki
 - Isis

Lopputulokset

- al-Assadin hallinto säilytti valtansa (tilanne 2021)
- Syyrian humanitaarinen kriisi
- pakolaisuus

Tehtävä 6

Etsi mahdollisimman tuore uutinen, joka kertoo Yhdysvaltojen ja Iranin välisestä suhteesta.

Referoi uutisen sisältö muutamalla virkkeellä.

- opiskelijan oma vastaus

Tehtävä 7

Tutki kuvioita, jotka kertovat Syyrian sodan vaikutuksista kun sodasta oli kulunut kymmenen vuotta (2021). Mitkä ovat mielestäsi kaksi vaikeinta vaikutusta syyrialaisien elämään? Perustele valintasi.

Näkökulmia:

- Koulutustaso on romahtanut, mikä vaikeuttaa maan toipumista ja talouskasvua.
- Voimakas inflaatio lisää köyhyyttä ja suoranaista nälänhätää.
- Miljoonien ihmisten pakeneminen on vaikuttanut suoraan heidän elämäänsä. Mahdollisen Syyriaan palaamisen epävarmuus lienee kuluttavaa.
- Öljyntuotannon romahtaminen vaikeuttaa talouskasvua. Syyrian punnan arvon tippuminen vaikeuttaa osaltaan tilannetta.
- Elintason laskeminen näkyy bkt:ssa.